

NÄKOALAPIKALLA PIILAAKSOSSA

ALUKSI

Osallistuin vuoden 2010 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana Stanfordin yliopistossa järjestettävään innovaatiojournalismin (“InJo”) fellowship-ohjelmaan. Haluan ilmaista kiitokseni Helsingin Sanomain Säätiölle, jonka suosiollisella avustuksella pystyin osallistumaan InJo-ohjelmaan San Franciscossa.

InJo-ohjelma on jokaiselle osallistujalleen erilainen. Ohjelma on lähtökohtaisesti hyvin heterogeeninen: osallistujia on kaikkiaan viidestä maasta, Suomesta, Ruotsista, Pakistanista, Meksikosta ja Sloveniasta. Tänä vuonna Suomesta mukana oli kolme toimittajaa, Ruotsista kaksi, Pakistanista neljä, ja Meksikosta ja Sloveniasta molemmista yksi. Ohjelman alkajaisiksi kävimme yhteisen jakson Stanfordissa helmikuun aikana, mutta sen jälkeen fellow't hajaantuivat omiin uutishuoneisiinsa eri puolille Yhdysvaltoja. Itse jäin Kaliforniaan, Piilaakson ytimeen San Franciscoon, jossa olin InJo-fellow'na VentureBeat-tekniologiablogin toimituksessa.

Kaiken kaikkiaan fellowship koostui kolmesta kokonaisuudesta: noin kolmen viikon opintojaksosta Stanfordissa, työnteosta paikallisessa toimituksessa, ja opinto-ohjelman päätti Stanfordissa järjestetty konferenssi IJ-7 – The Seventh Conference On Innovation Journalism: Storytelling In The Time Of Creative Destruction. Ajallisesti kuitenkin työ uutistoimituksessa jatkui minulla vielä pidempään kuin kesäkuussa pidetty konferenssi, sillä jatkoin VentureBeatin toimituksessa heinäkuun loppuun saakka. Oma kokemukseni on, että fellowship-ohjelman pituuteen voi vaikuttaa itse. VentureBeatin kanssa oli helppo sopia työjakson pituus, mutta tämä voi vaihdella uutishuoneittain.

Kaiken kaikkiaan ohjelma oli erinomainen tapa tutustua yhdysvaltalaiseen journalismiin, joka on elänyt suurten muutosten kourissa jo jonkin aikaa ja on siten edellä eurooppalaisia ja pohjoismaisia vastinparejaan. Itselleni mielenkiintoisinta antia oli työskentely VentureBeatissa. Kotimaassa olen työskennellyt sanomalehti Kalevan palveluksessa vuodesta 2003 saakka, ja koko sen ajan verkkotoimituksessa, talouteen ja teknologiaan keskittyvän HighTech Forumin (www.hightechforum.fi) toimittajana. Yli sadan toimittajan sanomalehdestä siirtyminen vajaan kymmenen toimittajan teknoblogiin, jonka ainoa julkaisu on verkkosivusto, oli yhtä aikaa vieras ja tuttu kokemus.

Kiitokseni myös Stanfordin yliopiston InJo-ohjelman vetäjä David Nordforsille (Ph.D.), VentureBeatin päätoimittaja Matt Marshallille ja toimituspäällikkö Owen Thomasille, vuoden 2008 InJo-fellow Tanja Aitamurrolle. Erityiskiitos kuuluu kaikille 2010 InJo-felloweille.

STANFORD

Saavuvin San Franciscoon tammikuun lopussa 2010. Aikaa käytännön järjestelyihin (asunto, kännykkä, orientoituminen kaupunkiin jne.) oli noin viikko ennen Stanfordin opintojakson alkamista. Fellowship-paikan hankkiminen paikallisesta uutishuoneesta oli varmistunut jo aiemmin, sillä olin vuodenvaihteen aikaan käynyt keskusteluja VentureBeatin ja Xconomyn kanssa ja päässyt VentureBeatin päätoimittaja Matt Marshallin kanssa yhteisymmärrykseen tulevasta sijoituspaikastani. Asuin San Franciscossa Missionin kaupunginosassa koko ohjelman ajan ja kuljin heinäkuun ajan Palo Altoon Stanfordin kampukselle CalTrain-junalla. VentureBeatin toimitus sijaitsi San Franciscon Financial Districtin ytimessä, California Streetin ja Davis Streetin kulmassa.

Stanfordin opintojakson aluksi tutustuin paitsi koulutusohjelman vetäjiin, myös muihin InJo-felloweihin. Suomalaiset kollegani, Matti Posio Aamulehdestä ja Jukka Perttu Helsingin Sanomista, olin jo tavannut Helsingin Sanomien Säätiön järjestämässä kickoff-tilaisuudessa tammikuussa. Erittäin mielenkiintoista oli myös tavata muut fellow't, jotka toivat oman taustansa ja näkökulmansa kolmen viikon aikana käymiimme keskusteluihin journalismista, innovaatiojournalismista ja työnteosta muuttuvassa maailmassa. Oma, pohjoismaisen journalistin näkökulmani laajeni suuresti keskustellessani esimerkiksi pakistanilaisten toimittajien kanssa, joiden suhtautuminen poliittisiin johtajiin ja auktoriteetteihin on ymmärrettävästi astetta kyynisempi kuin meillä kotona – vaikka suomalaisittainkin asenne tekisi joskus hyvää. Myös sananvapaudella on Pakistanissa ja Meksikossa varsin erilainen sointi kuin pohjoismaisessa hyvinvointivaltiossa. David Nordforsin määritelmän mukaan innovaatiojournalismiin kuuluu poliittisten, kulttuuristen ja liiketaloudellisten ulottuvuuksien käsitteleminen, ja oli kiinnostavaa huomata, miten eri tavoin eri kulttuureista tulevat toimittajat painottivat näitä ulottuvuuksia.

Varsinainen koulutus Stanfordissa oli pitkälti akateemista. Päivät yliopistolla koostuivat vieraillevien luennoitsijoiden pitämistä workshopeista. Puhujalista oli vaikuttava ja Piilaakso-painotteinen ilmiselvistä syistä. Kuulimme puheenvuoroja it-vaikuttajilta ja riskirahoittajilta sekä tietysti journalisteilta. Puhujista mainittakoon esimerkiksi tulevaisuudentutkija Paul Saffo, New York Timesin pitkäaikainen teknologiatoimittaja John Markoff, journalismin professori Ted Glasser sekä entinen Wall Street Journalin toimittaja ja kirjailija Gregg Zachary.

Luennoilla ja workshopeissa käsiteltiin monia aiheita kuten Piilaakson historiaa ja kulttuuria, sen erityisasemaa maailman teknologiakeskusten joukossa (miksi niin monta maailmanlaajuista huippumenestystä on peräisin Piilaaksosta?) sekä journalistin roolia nykyisessä ja tulevassa maailmassa. Erityisesti teknojournalismin alalla journalistit joutuvat olemaan muutoksen eturintamassa, omaksumaan uutta teknologiaa sitä mukaa kun sitä syntyy, ja jatkuvasti hahmottamaan teknologisten innovaatioiden vaikutuksia yhteiskuntaan. Miten ihmisten tapa lukea muuttuu uusien jakelukanavien ja päätelaitteiden myötä? Mitä merkitystä Facebookilla on ihmisten yksityisyydensuojalle tai julkiselle minälle? Mitä jatkuvasti suurempi riippuvuutemme teknologiasta merkitsee arjellemme tai luonnonvaroillemme? Kysymyksiä on loputtomasti, mutta ennen kaikkea pohdimme sitä, miten toimittaja voisi kertoa innovaatioista entistä paremmin.

Lopullista ja tyhjentävää vastausta emme saaneet, mutta kuitenkin paljon näkemyksiä siitä, mitkä ovat hyvän InJo-jutun tunnuspiirteet. Nordforsin kolmijako tuntui hyvältä

nyrkkisäännöltä, vaikkakin sitä on jokapäiväisessä uutistyössä ehkä vaikea toteuttaa. Vaikeaa, mutta ei mahdotonta. Arvoksi nähtiin erilaisten vaikutusverkostojen avaaminen ja analysointi. Esimerkiksi Hewlett-Packardin Palm-yhtiön osto merkitsee yhtiön irtisanoutumista kilpailijoiden kannettavien laitteiden käyttöjärjestelmistä ja uskoa omavaraisuuden merkitykseen tällä saralla. Google Buzz -kalabaliikki keväällä puolestaan löi uutta vettä kiukaalle yksityisyydensuoja-keskusteluun: kun yhteisöllinen viestipalvelu avattiin, monet Google Mail -sähköpostipalvelun ystävätiedot tulivat julkisiksi, eikä tämä ollut kaikkien käyttäjien mieleen. Innovaatiojournalistin – kuten kaikkien journalistien – tehtävä on pystyä tulkitsemaan uusia ilmiöitä ja ennakoimaan niiden vaikutuksia laajasti.

Stanfordin jakson aikana tutustuimme myös toimituksiin ja muihin organisaatioihin. San Franciscossa kävimme San Francisco Chroniclea, New York Timesin, GigaOmin ja Bloombergin toimituksissa. Maaliskuussa työskentelyn jo käynnistyttyä uutistoimituksissa kävimme itärannikolla New Yorkissa ja Washingtonissa, jossa vierailimme esimerkiksi Carnegie Foundationissa, World Economic Forumin workshopissa ja National Public Radion toimituksessa.

Stanford-osuuden huipennus oli kesäkuussa järjestetyssä IJ7-konferenssissa, johon jokaisen fellow'n piti laatia roundtable-keskustelu ja oma ehdokas vuoden 2010 InJo-jutulle. Konferenssin järjestäminen oli työlästä, sillä se tapahtui samaan aikaan, kun työskentely uutistoimituksissa oli jo täydessä vauhdissa. Puhujien hankkiminen (kymmenen hengen roundtable-keskustelu, palkintoehdokkaan hakeminen ja varmistaminen) vei suurimman osan ajasta. Eriyksen hankalaksi tehtävän teki se, että kevään aikana oma kontaktiverkosto oli vasta syntymässä. Onneksi sain apua VentureBeatin toimituksesta ja Stanfordista.

Oma keskusteluni koski aihevalintoja innovaatiojournalismissa. Miten idea päätyy jutuksi? Joutuuko innovaatiojournalisti ristipaineisiin yhtiöiden, pr-henkilöiden ja toimituksen välissä? (Lyhyt vastaus: Joutuu.) Miksi kirjoitamme tietyistä aiheista, mutta emme toisista? Vuoden InJo-jutuksi ehdotin VentureBeatin silloisen greentech -toimittaja Camille Rickettsin artikkelia "3 ways Microsoft Hohm trumps Google PowerMeter in vision, clarity", jossa Ricketts käsitteli ansiokkaasti verraten tylsää aihetta, kotien sähkömittareita. Halusin kuitenkin nostaa esille seikan, jonka kanssa teknologiatoimittajat painivat päivittäin: kuinka tehdä ensivaikutelmalta tylsästä jutusta kiinnostavaa luettavaa, joka avaa tärkeitä asioita ja osoittaa niillä olevan kauaskantoista merkitystä? Ricketts onnistui tässä erinomaisesti, vaikka artikkelia ei tällä kertaa palkittukaan.

Kaiken kaikkiaan Stanfordin jakso antoi vapauden tehdä perustavanlaatuisia ajatustyötä ja käydä keskusteluja journalismista, erityisesti innovaatiojournalismista. On todella harvinaista, että omassa työssä pystyy uutisvirran keskellä tarkastelemaan kuitenkin omalle työlleen tärkeitä ja olennaisia kysymyksiä. Toinen erittäin tärkeä aspekti Stanfordin jaksolla oli uusien kontaktien saaminen ja mahdollisuus tutustua kiinnostaviin ihmisiin ja paikkoihin. Samaan hengenvetoon on kuitenkin todettava, että usein keskustelujen ja konferenssinkin järjestäminen tuntui hyvin kaukaiselta käytännön työn kannalta. Akatemian ja käytännön elämän välinen kuilu tuntui välillä ylittämättömältä, varsinkin siinä vaiheessa kuin työ VentureBeatissa alkoi. Tulevaisuudessa olisi hyvä hioa yhteistyötä yliopiston ja uutistoimitusten välillä entistä paremmaksi: kaikissa toimituksissa ei edes tunneta innovaatiojournalismin käsitettä eikä sitä käytännön työssä juuri pohdita. Myös oma työni VentureBeatissa, vaikka olikin erittäin antoisaa ja parasta antia koko fellowship-ohjelmassa, oli aika irrallista Stanfordista.

VENTUREBEAT

VentureBeat (venturebeat.com, VB) on Matt Marshallin vuonna 2006 perustama teknologiablogi, joka syntyi Marshallin omasta erityisalueesta San Francisco Chroniclessa. Marshall seurasi Chroniclen palveluksessa Piilaakson riskirahasijoittajien ja start up -yritysten kuvioita ja päätti lähteä sanomalehdestä ja perustaa itsekkin start up -yrityksen. VentureBeat on kasvanut kahdesta toimittajasta noin kymmenen hengen organisaatioksi, joka käyttää myös paljon avustajia. VentureBeat seuraa teknologiaa ja taloutta Piilaakso-painotteisesti, mutta kertoo myös kansallisesti ja kansainvälisesti tärkeistä asioista.

VentureBeatin suoria kilpailijoita ovat muut teknoblogit, kuten TechCrunch, GigaOM, Engadget, All Things D sekä tietysti suuret lehdet. VentureBeatin jutut kuitenkin syndikoidaan muun muassa New York Timesiin, joten VB:n jutut saattavat päätyä myös NYT:n verkkosivuille teknologiaosastoon. Kuukausittaiset lukijamäärät ovat noin miljoonan lukijan luokkaa; vanhemman ja tunnetumman TechCrunchin lukijoita on ehkä kymmenkertainen määrä.

VB on lukijoilleen ilmainen julkaisu. Tuloja blogi saa mainoksista, riskirahaa sijoittajilta sekä järjestämistään konferensseista, mikä on hyvin yleistä erityisesti nettijulkaisujen parissa Yhdysvalloissa. VB järjestää vuosittain puolenkymmentä päivän tai kaksi kestäväää konferenssia omilta erityisalueiltaan: MobileBeat mobiilimaailmasta, GamesBeat pelialalta, DemoBeat start-up -yrityksiä varten, GreenBeat ympäristöteknologian puitteissa ja niin edelleen. Konferenssiponnistukset vaativat kuitenkin paljon työtä ja päätoimittaja Matt Marshall oli pitkään ikään kuin kahden jakkaran mies: toisaalta piti vastata blogin journalistisesta sisällöstä, mutta samaan aikaan pitää yllä suhteita alan yrityksiin, jotka ovat mahdollisia sponsoreita. Huhtikuussa VB:ssä aloitti pitkän linjan journalisti, muun muassa Business 2.0:ssa ja ValleyWagissa uraa tehnyt Owen Thomas, joka otti executive editorin tittelin ja toimenkuvan omakseen. Nykyisin Thomas on päivittäisen uutistyoön vetäjä, ja Marshall enemmän toimitusjohtajan kaltainen hahmo.

VentureBeatissa jokaisella toimittajalla on yksi tai useampi erityisalue, oma "beat", jota seurata. Itse valitsin alueekseni Marshallin kanssa käydyn keskustelun perusteella käyttäjien sijaintia ja paikkatietoa hyödyntävät sovellukset ja palvelut, eli niin sanotut "location-based services", tai LBS. Gps-paikannusteknologian yleistymisen myötä myös sijaintiin perustuvat palvelut ovat ryhmittäytyneet uudeksi markkina-alueeksi, joskin vieläkin ollaan eri mieltä siitä, onko sijaintiteknologia bisnestä sinänsä vaiko vain osa infrastruktuuria: samalla tavalla kuin pelkkä internetissä oleminen ei riitä bisnekseksi, ei pelkkä sijaintitiedon hankkiminen ja välittäminen synnytä välttämättä liiketoimintaa.

LBS:n ympärille on syntyntä useita kuumia yrityksiä, ja jättiläisetkin ovat taistossa mukana Googlesta, Microsoftista ja Nokiastakin lähtien, jotka tunnetaan lähinnä karttapalveluistaan. Uusia innovaattoreita ovat olleet Austinista kotoisin oleva Gowalla, newyorkilainen Foursquare, Piilaakson MyTown tai Bostonin Scvngr. Kaikki ovat eräänlaisia pelejä, jotka perustuvat sisäänkirjautumisen tai "check-in"-periaatteeseen. Pelaaja voi kirjautua sisään tosimaailman paikkoihin, kuten vaikkapa Peet's -kahviketjun liikkeeseen siellä käydessään, ja julkaisee oman sijaintinsa palvelukohtaisille ystävilleen. Sisäänkirjautumisesta saa pisteitä ja nousua ranking-listalla. Kaikki yhtiöt hakevat yhteistyökuvioita yrityksiltä. Esimerkiksi Foursquare ja kilpailijansa Brightkite ovat tehneet sopimuksia Starbucks-kahvilaketjun kanssa, jolloin sisäänkirjautuvat ihmiset saavat tiettyjä tarjouksia juomista, vaikkapa dollarin

halvemman frappucinon.

LBS-alue oli erittäin kiinnostava uuden polven tulemisen takia. Sijoittajat etsivät jatkuvasti uusia kuumia yrityksiä, Facebookin menestyksen ollessa vielä tuoreessa muistissa, Googlasta puhumattakaan. Siksi oli erittäin mielenkiintoista kirjoittaa nuorista yrityksistä, joista ehkä joku vielä nousee yhtä lailla menestystarinaksi ja kaikkien tuntemaksi nimeksi.

Toinen seikka, miksi työskentelyni VentureBeatissa oli äärimmäisen palkitsevaa oli se, että nuori ja dynaaminen blogi luotti minuun ja edellytti oma-aloitteisuutta. Julkaisin viiden kuukauden aikana noin 90 artikkelia ja kuvagalleriaa. Juttujani editoi yleensä sama editori, Matt Marshallin sisko Mo Marshall, joka oli tiukka mutta oikeudenmukainen editori. Osasin odottaa tätä etukäteen, ja mielestäni yhteistyömme sujui mutkitta. Englanninkielen taitoni hioutui uuteen terään, kun kieliopin lisäksi opin VB:n äänen ja tyylin. Tyyli on tärkempää kuin kieliopin säännöt: kielivirheet ja painovirhepäholaiset kun voi helposti korjata, mutta tyyli on paljon kokonaisvaltaisempi asia. Minua rohkaistiin monesti olemaan paljon rohkeampi ilmaisujeni kanssa. Kotimaassa uutisteksti tavoittelee tiettyä neutraliteettia, mutta amerikkalainen tyyli suosii analyysiä ja mielipiteiden ilmaisua. Kun itsevarmuuteni kasvoi ja opin tyylin, olin rohkeampi käymään myös keskusteluja editorin kanssa ja puolustamaan omaa tekstiäni, mikä on niin ikään ehkä taito, jota ei Suomessa niin tule harjoitettua.

Vaikka Yhdysvaltain markkinat ovat valtavan kokoiset, teknologiayhteisö on yllättävän pieni. Piilaakso on vielä tästä yhteisöstä oma erikoistapauksensa. Ihmiset tuntevat toisensa ja historiansa hyvin ja ovat eri tavoin toistensa viiteryhmissä. Marshall, Thomas ja koko VB:n toimitus tunsivat paitsi kilpailijoiden toimittajat, myös PR-piirit sekä eri yritysten sisältä henkilökuntaa, myös Microsoftin kaltaisista jättiläisistä, vaikka niiden puheille onkin nykyisin yhä vaikeampaa päästä. Toimittajan työpäivään kuuluu usein myös cocktail-tilaisuuksissa käymistä verkostoitumisen vuoksi. Itse sain LBS-alueelta paljon hyviä ja läheisiä kontakteja. Lisäksi vedin Santa Clarassa järjestetyssä augmented reality -konferenssissa start-up -kilpailua, ja moderoin sijaintipalveluihin liittyvän paneelikeskustelun San Franciscossa järjestetyssä yli parin sadan hengen konferenssissa. LBS-yritykset oppivat tuntemaan minut aiheesta kirjoittavana VentureBeat-toimittajana, eikä juttutarjouksista sen jälkeen ollut pulaa.

Pienten piirien ongelmana ovat kuitenkin henkilökohtaiset suhteet. Vaikkakin esimerkiksi teknologiablogien välillä vallitsee kunnioitus, ovat niiden väliset suhteet toisinaan kireät, etenkin kun kyse tulee skuupeista. Tämä on tietysti tuttua yleensäkin journalismin maailmasta, eikä sinänsä ole arvostelma. Erikoisemmaksi tilanteen tekee, kun vahvat persoonat muodostuvat brändeiksi, esimerkiksi firmojen toimitusjohtajat tai julkaisujen päätoimittajat. VB raportoi kesän aikana sähköurheiluautoja valmistavan Teslan toimitusjohtaja Elon Muskin sotkuisesta avioerosta yhtiön listautumisen alla (VB:n kanta oli, että toimitusjohtajan yksityiselämä antaa osviittaa myös hänen käyttäytymisestään virassaan sekä voi jopa johtaa virheelliseen raportointiin pörssilistautumisen osalta) ja Musk vastasi henkilökohtaisella hyökkäyksellä Owen Thomasia kohtaan. Nokkapokka jatkui julkisesti jonkin aikaa, ja ehkä sen suurin anti oli se, että kukin pitää omaa yritystään ja enemmän kuin vain työpaikkana – vaikka välillä sortuisikin pikkumaisuuksiin.

LOPUKSI

InJo-ohjelma on juuri sellainen, millaiseksi sen itse tekee. Ohjelman antiin voi vaikuttaa omalla aloittekyvyllään, omilla ratkaisuillaan, ajankäytöllään ja erikoistumisellaan. Itselleni oli erittäin hyödyllistä keskittyä yhteen teknologian alalajiin, joka kaiken lisäksi oli vielä aika tuntematon alue suuren yleisön keskuudessa. Pienen alueen opettelu avasi merkittäviä kontakteja minulle, ja kasvatti asiantuntemustani nopeassa ajassa, vain muutamassa kuukaudessa. Olen kiitollinen Helsingin Sanomain Säätiölle tästä mahdollisuudesta, ja on mielenkiintoista nähdä, miten innovatiojournalistien yhteisö jatkaa toimintaansa sekä Suomessa että kansainvälisesti.

Linkki kirjoittajasivuuni VentureBeatissa: <http://venturebeat.com/author/jp-manninen/>

Roundtable-keskustelu IJ-7-konferenssissa: http://docs.google.com/View?id=ddxb8d64_5ckmsbcgs